

СИЛАБУС

навчальної дисципліни (обов'язкова)
ЕТИКА ТА ДЕОНТОЛОГІЯ В ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ
Обсяг освітнього компоненту (3 кредити/90 годин)

Освітня програма «Фізична реабілітація»
другого рівня вищої освіти
Спеціальність – 227 Терапія та реабілітація

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

**ЕРМОЛАЄВА АЛЛА ВЯЧЕСЛАВІВНА, доцент,
канд. фіз. виховання і спорту**

Контактна інформація:

- 096-79-09-737;
- benia278@gmail.com;
- корпус №4, кабінет 398В

Доступність для консультацій: відповідно до навчального розкладу: <http://surl.li/escir>

У період дистанційного навчання:

- відеоконференції на платформі Zoom (особиста або колективна) – ідентифікатор 3222281444. Код доступу 7. Активне посилання: (<http://surl.li/esciz>)
- дистанційна платформа Moodle: НУ «Запорізька політехніка»: (<http://surl.li/escjl>)

ОПИС КУРСУ

Винятково важливою проблемою для майбутніх фахівців галузі охорони здоров'я, є деонтологія та медична етика, які є основою виховання у душі високих гуманістичних, морально-етичних та естетичних принципів, що вимагають від них в подальшому постійного вдосконалення професійного рівня.

Навчальна дисципліна «Етика та деонтологія в фізичній терапії» є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх магістрів спеціальності «Терапія та реабілітація» і надає можливість студентам отримати знання про правове забезпечення професійної діяльності фізичного терапевта, основні моделі взаємин між фізичним терапевтом та пацієнтом/клієнтом, суспільством, взаємини між фахівцями в мультидисциплінарній команді, питання ятрогенії, лікарської помилки, лікарської таємниці тощо.

Дисципліна «Етика та деонтологія в фізичній терапії» відноситься до обов'язкових компонентів освітньої програми підготовки магістрів спеціальності 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізації 227.01 «Фізична терапія» та вивчається на першому курсі магістратури. Термін вивчення навчальної дисципліни складає один семестр.

Загальна кількість годин: 1 семестр – 90 (3 кредити ECTS): 26 годин лекції, 12 – практичні, 52 години – самостійна робота, в тому числі захист електронних презентацій за тематикою курсу, форма контролю – диференційний залік (диф.залік).

Основний зміст та структура навчальної дисципліни «Етика та деонтологія в фізичній терапії» полягає у вивченні правового забезпечення професійної діяльності лікаря, фізичного терапевта в сучасному суспільстві; основні моделі взаємин в системі лікар, фізичний терапевт - хворий; питання ятрогенії, лікарської помилки, їх причини та профілактика; лікарської таємниці, деонтологічні аспекти захисту права пацієнтів на життя і смерть тощо.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Етика та деонтологія в фізичній терапії» полягає у формуванні у студентів цілісного уявлення про етичні та деонтологічні принципи фахівця в галузі охорони здоров'я та вміння застосовувати їх в конкретних професійних ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни полягає у вивченні принципів поведінки майбутніх фахівців охорони здоров'я, спрямованих на досягнення максимальної ефективності відновлення пацієнтів та превентивних заходів, аналізу взаємин між фізичним терапевтом та пацієнтом/клієнтом, його родичами, а також взаємин між працівниками мультидисциплінарної команди, запобігання несприятливим факторам в реабілітаційній діяльності та усунення шкідливих наслідків неякісної реабілітаційної допомоги.

2. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

Інтегральна компетентність.

Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії.

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності спеціальності

СК 04. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.

**Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціалізації 227.1
Фізична терапія**

СКфт 09. Здатність провадити підприємницьку діяльність у фізичній терапії.

3. Результати навчання, які повинен знати, розуміти, бути здатним продемонструвати студент після завершення навчання

ПРН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

ПРН 07. Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.

ПРН 18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Етика та деонтологія в фізичній терапії» основана на базових знаннях пов'язаних з філософією, медичним правом, психологією, біоетикою.

Вивчення даної дисципліни дозволить вдосконалити та оволодіти необхідними загальними, фаховими спеціалізованими компетентностями та результатами навчання, передбаченими освітньою-професійною програмою підготовки магістрів в межах освітнього компоненту

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Загальний тематичний розподіл аудиторної роботи за навчальними тижнями та самостійної роботи студентів наведено в таблицях 1 та 2.

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

Номер тижня	Теми лекцій, год.	Теми лабораторних/практичних робіт або семінарів, год.
1	2	3
Змістовий модуль 1. Медична етика і деонтологія їх визначення та статус. Правове забезпечення професійної діяльності в сучасному суспільстві		
1	Медична етика і деонтологія, їх визначення, статус і правове забезпечення в сучасному суспільстві, (2 год.)	Пр. № 1. «Клятва Гіппократа та її подальші модифікації», (2 год.)
2	Основні етапи становлення медичної етики та деонтології, (2 год.)	
3	Правове забезпечення професійної діяльності лікаря, фізичного терапевта в сучасному суспільстві, (2 год.)	Пр. № 2. «Правове забезпечення професійної діяльності медичного працівника в Україні», (2 год.)
4	Основні моделі взаємин «лікар, фізичний терапевт-пацієнт», (2 год.)	
5	Основні міжнародні документи, які регламентують права пацієнта. Інформована	Пр. № 3. «Моделі спілкування з пацієнтом.

	добровільна згода на медичне втручання, (2 год.)	Класифікація психологічних типів пацієнтів», (2 год.)
6	Ятрогенії: основні причини, наслідки і профілактика. Проблема взаємин в системі лікар-хворий як одна з причин ятрогеній, (2 год.)	
Змістовий модуль 2. Морально-правові аспекти лікарської таємниці, лікарських помилок. Біомедична етика.		
7	Визначення та суть лікарської таємниці, історія її розвитку, (2 год.)	Пр. № 4. «Основні шляхи профілактики ятрогеній», (2 год.)
8	Основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та в світі, (2 год.)	
9	Лікарська помилка: визначення та види лікарських помилок, (2 год.)	Пр. № 5. «Можливі обмеження прав пацієнта на конфіденційність», (2 год.)
10	Основні морально-правові аспекти лікарських помилок, (2 год.)	
11	Біомедична етика: теоретичні та прикладні аспекти в сучасному суспільстві, (2 год.)	Пр. № 6. «Профілактика лікарських помилок», (2 год.)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – один зі способів вивчення дисципліни, невід’ємна частина навчального процесу. Це дозволяє глибоко засвоїти матеріал, поглибити вміння та навички в пізнавальній діяльності, активізувати творче мислення та ініціативу; сприяє виробленню власних прийомів і методів пізнання, вчить раціонально організовувати та контролювати робочий час.

Таблиця 2 – Загальний тематичний план самостійної роботи студентів

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	Проблеми деонтології та лікарської етики в медичних колективах	4
2	Деонтологічні проблеми проведення наукових досліджень	4
3	Важливі принципи вченого-медика	4
4	Основні етичні проблеми трансплантології	4
5	Етичні проблеми в геронтології	4
6	Етичні проблеми репродуктивних технологій	4
7	Етичні проблеми використання стоволових клітин	3
8	Етичні проблеми сурогатного материнства	4
9	Проблеми клітинної та тканинної терапії	4
10	Сучасний стан проблеми евтаназії	3
11	Етичні проблеми штучного переривання вагітності	3
12	Поняття «хоспіс», основні функції медичне та соціальне значення	4

13	Етичні проблеми технологій штучного підтримуючих життя	3
14	Проблеми життя в медичній етиці та деонтології	4
Разом за семестр		52

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

При вивченні даної дисципліни, підготовці до лекцій та контрольних заходів слід використовувати комбінований підхід з використанням як навчально-методичних розробок (конспекту лекцій, методичних рекомендацій по виконанню самостійної роботи), так і літературних джерел та інших інформаційних джерел.

Рекомендована література

1. Беспалова, О., Курнишев, Ю., Сітовський, А., Савчук, І., Косинський, Е. Деонтологічна етика у системі професійної підготовки фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. Україна. *Здоров'я нації: науково-практичний журнал*. № 3 (60), 2020. 101-109.

2. Єрмолаєва, АВ, Мирна АІ, Присяжнюк ОА, Мирний ДП. Сучасний погляд на правове забезпечення професійної діяльності сімейного лікаря в Україні. «Соціальні, правові та управлінські аспекти розвитку охорони: проблеми, перспективи, світовий досвід» Льорет-де-Мар. Іспанія ЗДМУ. 2022. 60-62.

3. Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. Деонтологія в медицині: підручник. Харків, 2014. 258 с

4. Копочинська, Ю. В., Латенко, С. Б. Професійна етика та деонтологія в реабілітації: навч. посіб. для студ. спеціальності 227 “Фізична терапія, ерготерапія” спеціалізації “Фізична терапія, ерготерапія”. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 188 с.

5. Кремена О.В., Єрмолаєва А.В. Сучасні технології деонтологічного супроводу батьків під час фізичної реабілітації з дітьми дошкільного віку, що мають особливі освітні потреби. *Сучасні технології в оздоровчій діяльності. Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих вчених, м. Запоріжжя, 3 березня 2023 р.* [Електронний ресурс] / Редкол.: О.М. Бурка, Л.В. Шуба. Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 232-234.

6. Курганська А. О., Єрмолаєва А. В. Моральні та правові аспекти лікарської таємниці в Україні. *Сучасні технології в оздоровчій діяльності. Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих вчених, м. Запоріжжя, 3 березня 2023 р.* [Електронний ресурс] / Редкол.: О.М. Бурка, Л.В. Шуба. Електрон. дані. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 45-58.

7. Медична етика і деонтологія: навч. посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів / Укл: Гуліна Л. В., Зендик, О. О., Козік Н. М. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 110 с.

8. Основи деонтології: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібн. для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ укл. Ю.В. Копочинська, С.Б.Латенко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (558 КБ). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 87 с.

9. Підручник з лікарської етики: Переклад з 2-го англійського видання 2009 року за редакцією академіка АМН України, Голови Комітету з лікарської етики Всеукраїнського Лікарського Товариства (ВУЛТ) Любомира ПИРОГА- Світове Лікарське Товариство / World Medical Association (WMA)- © 2009 by The World Medical Association, Inc.© 2009 Ukrainian translational by Ukrainian Medical Association (UMA) / український переклад Всеукраїнського Лікарського Товариства (ВУЛТ).© 2009 українське видання БФ «Третє Тисячоліття». ISBN 966-7756-10-6 (NLM classification: W 50). 140с.

10. Шишацька, Н.Ф., Глуховський, В.В. Загальні результати комплексного дослідження забезпечення прав пацієнтів у системі охорони здоров'я України / Україна. *Здоров'я нації*. 2013. №4. 66-68.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

2. Конституція України
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Кримінальний Кодекс України
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Наказ МОЗ України від 13.12.2018 № 2331 «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я». Retrieved from: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakazmoz-ukraini-vid-13122018--2331-pro-vnesennja-zmin-do-dovidnika-kvalifikacijnih-harakteristik-profesij-pracivnikiv-vipusk78-ohorona-zdorov%e2%80%99ja?fbclid=IwAR3nbvgpuU0VimDU5fCrNb70vmBEOY6SQY1fi08YQgGuLIkJRmH4icy3Xk> (дата звернення: 09.08.2023)

5. Світова федерація ерготерапевтів / World Federation of Occupational Therapists (WFOT). URL: <https://www.wfot.org/> (дата звернення: 17.08.2023).

6. Світова Конфедерація Фізичної Терапії / World Confederation of Physical Therapy (WCPT). URL: <https://world.physio/what-we-do/education> (дата звернення: 20.08.2023).

ОЦІНЮВАННЯ

Диференційний залік

Контроль успішності діяльності студента з вивчення даної дисципліни поєднує в собі декілька різновидів контрольних заходів: поточний, рубіжний

(модульний) та підсумковий контроль.

Підсумковий контроль в першому семестрі здійснюється у формі диференційного заліку. Відповідно до діючої в університеті системи комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка підсумкового контролю для диференційного заліку визначається за 100-бальною шкалою. Оцінка підсумкового контролю може враховувати результати поточного та проміжного (рубіжного) контролю у порядку, визначеному програмою освітнього компоненту.

Поточний контроль охоплює контрольні заходи, що відбуваються під час практичних занять (усні та письмові відповіді на контрольні питання практичного заняття, рівень засвоєння та володіння практичними навичками в межах навчального курсу), а також оцінювання результатів виконання самостійної роботи (підготовка та захист електронних презентацій відповідно до тематики курсу).

Рубіжний (модульний) контроль успішності в рамках дистанційного навчання проводиться у формі виконання ситуаційних завдань та письмових відповідей на питання очно або дистанційно з використанням системи Moodle та/або проведення фронтального опитування студентів відповідно до пройдених тем включаючи відповіді на ситуаційні задачі.

Модульний контроль є необхідним та обов'язковим елементом рейтингової технології освітнього процесу та проводиться у два етапи – в середині й наприкінці навчального семестру (*змістовний модуль 1* та *змістовний модуль 2*).

Здобувач вищої освіти не допускається до підсумкового контролю, якщо він не виконав усіх обов'язкових видів робіт (виконання та захист практичних занять, виконання самостійної роботи) та не пройшов рубіжний модульний контроль. Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційного заліку, результати підсумкового контролю проставляються у залікову відомість.

Підрахунок балів здійснюється за наступною схемою:

Змістовний модуль 1

1. Оцінювання відповідей на контрольні питання практичних занять: 3 практичні x 10 балів = 30 балів.

2. Розв'язання ситуаційних задач: 1 практичне x 30 балів = 30 балів.

3. Виконання та захист електронної презентації відповідно до тематики курсу – 40 балів.

Разом: 100 балів.

Змістовний модуль 2

1. Оцінювання відповідей на контрольні питання практичних занять: 3 занять x 10 балів = 30 балів.

2. Розв'язання ситуаційних задач: 3 практичних x 15 балів = 45 балів.

3. Виконання та захист електронної презентації відповідно до тематики курсу – 25 балів.

Разом: 100 балів.

Студент, який з різних обставин не виконав всі завдання в системі дистанційного навчання Moodle НУ «Запорізька політехніка», не може бути допущений до екзамену.

Позитивними оцінками для всіх форм контролю є оцінки від 60 до 100 балів. Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового контролю є оцінка нижче 60 балів. Отримання оцінки 60 балів та вище передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними програмою освітнього компонента обов'язковими видами поточного, проміжного (рубіжного) контролю.

Політика оцінювання курсу складена відповідно до Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка»: Наказ ректора від 10 грудня 2021 р. № 507. URL: <http://surl.li/esdbv>.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування та запізнення

Навчальна дисципліна направлена на отримання як теоретичних знань так й практичних навичок й вмінь, які досягаються комплексною активною роботою студентів, як на лекціях так і при роботі на практичних заняттях, на яких отримуються бали до підсумкового контролю. У разі невідвідування лекції без поважної причини, необхідно додатково опрацювати навчальний матеріал шляхом підготовки усних відповідей за пропущеною темою заняття. Водночас, є неприпустимим невідвідування та невиконання практичних занять без поважної причини. Практичні заняття повинні бути у повному обсязі виконані та захищені відповідно до наведеного тематичного переліку. У випадку, якщо існує заборгованість щодо виконання та захисту практичних занять, позитивна оцінка не ставиться.

Академічна доброчесність

В нашому університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Кожен здобувач повинен ознайомитися і слідувати Положенню про академічну доброчесність Національного університету «Запорізька політехніка», Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Національного університету «Запорізька політехніка» (URL: <http://surl.li/etrcr>; <http://surl.li/etrdp>). Це означає, що всі здані роботи є результатом власної розумової праці та творчості. Якщо ви подали роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання не буде прийняте. Під час вивчення дисципліни студенти повинні дотримуватись основних принципів та цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Порушенням академічної доброчесності при вивченні навчальної дисципліни вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів

(оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; формою академічного плагіату є самоплагіат, що полягає у відтворенні без посилання на джерело інформації власних раніше опублікованих текстів;

- фабрикація – фальсифікація результатів досліджень, посилань, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

- списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;

- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

Відповідно до Кодексу академічної доброчесності НУ «Запорізька політехніка», за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнуті до академічної відповідальності (зауваження, попередження, повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік, тощо), повторне проходження дисципліни, позбавлення академічної стипендії, відрахування із НУ «Запорізька політехніка».

Час відповіді викладача

Зазвичай на запит електронною поштою, в застосунках telegram чи viber надається відповідь протягом декількох хвили в період проведення консультації відповідно до вказаного графіку. Поза межами консультативного періоду, час відповіді складає до 24 годин.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Система дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка» (Система Moodle). URL: <https://moodle.zp.edu.ua/>;

Електронний Інституційний репозитарій Національного університету «Запорізька політехніка». URL: <http://eir.zp.edu.ua/>;

Інформаційні електронні ресурси наукової бібліотеки університету «Запорізька політехніка». URL: <http://library.zp.edu.ua/>.